

Leseveiledning til 26.01 og 02.02

B&W: Kap.2 + Kap.15, s.539-546

Sjekkspørsmål (svar etter at du har lest B&W):

- Hvilke forutsetninger må være oppfylt for at vi skal ha såkalt fullkommen konkurranse i et marked. Forklar hensikten med hver av forutsetningene.
- Forklar kort hva en etterspørselskurve er.
- Forklar kort hva en tilbudskurve er.
- Hvilke faktorer kan lede til skift i etterspørselskurven?
- Hvilke faktorer kan lede til skift i tilbudskurven?
- Hvordan bestemmes pris og kvantum i et marked med fullkommen konkurranse.
- Hva er en etterspørselastisitet?
- Anta at etterspørselen etter et gode er bestemt av etterspørselsfunksjonen
$$X = -10P + 1000$$

Hva er etterspørselastisiteten for $P=20$?
For $P=50$?

Markedet

Noen av problemstillingene vi skal se på:

Virker miljøavgifter? Og hvem betaler dem – forbrukerne eller produsentene?

Hvem tjener mest på svart – håndverkerne eller kundene?

Hvordan virker minstelønn?

Hvor mye får arbeidstakerne av en skattelette?

→ Trenger å modellere hvordan pris og kvantum bestemmes, dvs modellere markedet

Hva slags marked?

Skal starte med å analysere markeder med ”Fullkommen konkurranse”

Markeder med Fullkommen konkurranse (FK-marked):

1. Homogene goder (varer/tjenester)
2. Full informasjon
3. Ingen transaksjonskostnader, dvs. ingen kostnader ved å bytte kjøper/selger
4. Mange, små kjøpere og selgere
pristakeradferd = hver enkelt beslutningstaker betrakter prisen som noe hun ikke kan påvirke ved sitt kjøp/salg

Etterspørselskurven

Forteller hvor mye (x) etterspørerne ønsker å kjøpe til ulike priser (p) på varen (evt. tjenesten)

Etterspurt kvantum (x) kan avhenge av:

- Prisen på varen (p)
- Prisen på andre varer (q_1, q_2, \dots, q_n)
- Inntektene til alle etterspørerne
- Smak, vaner etc

Tegner etterspørselskurven i x,p-diagram: Ser bare på sammenhengen mellom x og p, og holder alle andre faktorer som påvirker x konstant.

Endringer i for eksempel pris på ”annen vare” kan gi skift i etterspørselskurven

Skal bare bruke lineære E-kurver:

$$x = -ep + d \quad (1)$$

Som kan omskrives til

$$p = -\frac{1}{e}x + \frac{d}{e} \quad (2)$$

Stigningstallet til kurven i x,p-diagrammet er

$$\frac{\Delta p}{\Delta x} = -\frac{1}{e}$$

Se mer om dette i læreboka (B&W) kapittel 2 !

Mål på prisfølsomhet, dvs. hvor mye x endres med p, som ikke avhenger av måleenhet:

Bruker elastisiteter:

$$El_p x = \frac{\frac{\Delta x}{x}}{\frac{\Delta p}{p}} = \frac{\Delta x}{\Delta p} \frac{p}{x}$$

→ se læreboka!

Tilbudskurven

Forteller hvor mye tilbyderne ønsker å selge til ulike priser på varen.

Mange faktorer som påvirker tilbudt kvantum:

- Pris på varen som produseres (produktpris)
- Priser på innsatsfaktorer
- Teknologi

Tilbudskurven: Ser på sammenhengen mellom produktpris (p) og tilbudt kvantum av varen (x) når vi holder de andre faktorene konstante. Endringer i disse andre faktorene kan gi skift i tilbudskurven

Bruker lineær tilbudsfunksjon:

$$x = ap + b$$

Som også kan skrives

$$p = \frac{1}{a}x - \frac{b}{a}$$

Stigningstallet til kurven i x, p -diagrammet blir $1/a$.

Markedslikevekt:

Tilbudt kvantum = Etterspurt kvantum

$$x^E = -ep + d$$

$$x^T = ap + b$$

Finn likevektspris og kvantum!

Eksempel

$$x^E = -10p + 100$$

$$x^T = 10p - 20$$

Finn likevektspris og kvantum!

Oppgave 1

P = billettpris til konsert

X = solgte billetter

Max kapasitet: 900

Etterspørsel etter billetter:

$$X = -10P + 1000$$

- (a) Hvilken billettpris må til for å fylle alle plassene (900) ?
- (b) Hva er stigningstallet til etterspørselskurven?
- (c) Regn ut billettinntektene for $P=10,20,50$ og 70. Hvilken gir høyest salgsinntekt?
- (d) Finn etterspørselastisiteten for disse fire prisene.
- (e) Hvordan kan du bruke svaret på (d) til å svare på (c) ?

Oppgave 2

Etterspørselskurven: $x = -10p + 100$

Tilbudskurven: $x = 10p - 20$

Finn likevektspris og $-$ kvantum.

*Hva skjer dersom myndighetene innfører in
minstepris på $\bar{p} = 8$?*

*Hva skjer med likevekten dersom
etterspørselskurven får et skift: konstantleddet øker
til 120 ?*